

KOMMISJONSDIREKTIV 2000/56/EF

2001/EØS/57/29

av 14. september 2000

om endring av rådsdirektiv 91/439/EØF om førerkort(*)

KOMMISJONEN FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR –
under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til rådsdirektiv 91/439/EØF av 29. juli 1991 om førerkort⁽¹⁾, sist endret ved direktiv 97/26/EF⁽²⁾, særlig artikkel 7a nr. 2 og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Det er nødvendig å tilpasse listen over harmoniserte fellesskapskoder oppført i vedlegg I og Ia til direktiv 91/439/EØF.
- 2) Det er nødvendig med en ytterligere spesifisering av listen over harmoniserte fellesskapskoder i lys av de vitenskapelige og tekniske framskritt på området og de praktiske erfaringer fra tidligere tilpasninger.
- 3) Minstekravene til førerprøven fastsatt i vedlegg II til direktiv 91/439/EØF må revideres i lys av de vitenskapelige og tekniske framskritt på området.
- 4) En revisjon av vedlegg II er nødvendig for å fortsette harmoniseringen av førerprøvene i Fellesskapet og bringe prøvekravene i samsvar med utfordringene i dagens biltrafikk. Det bør innføres vurderingskriterier for den praktiske prøven for å fremme en ytterligere harmonisering.
- 5) Revisjonen av vedlegg II har som direkte mål å bedre trafiksikkerheten. Minstekravene til den teoretiske og den praktiske prøven bør derfor heves.
- 6) Tiltakene fastsatt i dette direktiv er i samsvar med uttalelse fra Førerkortkomiteen –

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv 91/439/EØF gjøres følgende endringer:

1. Vedlegg I og Ia endres i samsvar med vedlegget til dette direktiv.
2. Vedlegg II erstattes med teksten i vedlegg II til dette direktiv.

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal senest 30. september 2003 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal sørge for at teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler, blir oversendt Kommisjonen.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 14. september 2000.

For Kommisjonen

Loyola DE PALACIO

Nestformann

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EFT L 237 av 21.9.2000, s. 45, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 18/2001 av 23. februar 2001 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), se EØS-tillegget til De Europeiske Fellesskaps Tidende nr. 22 av 26.4.2001, s. 15.

(1) EFT L 237 av 24.8.1991, s. 1.

(2) EFT L 150 av 7.6.1997, s. 41.

VEDLEGG I

I vedlegg I nr. 2, mht. førerkortets side 4, og i vedlegg Ia, nr. 2, mht. førerkortets side 2, skal bokstav a) rubrikk 12 første strekpunkt lyde:

«– kode 01 til 99: harmoniserte fellesskapskoder

FØRER (medisinske årsaker)

01. Synskorreksjon og/eller -beskyttelse

- 01.01 Brilller
- 01.02 Kontaktlinse(r)
- 01.03 Verneglass
- 01.04 Ugjennomsiktig linse
- 01.05 Øyelapp
- 01.06 Brilller eller kontaktlinser

02. Høreapparat/kommunikasjonshjelp

- 02.01 Høreapparat for ett øre
- 02.02 Høreapparat for begge ører

03. Arm- eller beinprotese/-ortose

- 03.01 Armprotese/-ortose
- 03.02 Beinprotese/-ortose

05. Kjørebegrensning (obligatorisk angivelse av underkode, kjøring begrenset av medisinske årsaker)

- 05.01 Begrenset til kjøring på dagtid (for eksempel fra én time etter soloppgang til én time før solnedgang)
- 05.02 Begrenset til kjøring i en radius på ... km fra innehavers bosted eller innenfor følgende by/område: ...
- 05.03 Kjøring uten passasjerer
- 05.04 Begrenset til kjøring med en hastighet på høyst ... km/t
- 05.05 Kjøring tillatt bare sammen med en person med førerkort
- 05.06 Uten tilhenger
- 05.07 Ingen kjøring på motorvei
- 05.08 Ingen alkohol

KJØRETØYTILPASNINGER

10. Tilpasset girkasse

- 10.01 Manuelt gir
- 10.02 Automatisk gir
- 10.03 Elektronisk gir
- 10.04 Tilpasset girstang
- 10.05 Ekstra girkasse ikke tillatt

15. Tilpasset kopling

- 15.01 Tilpasset koplingspedal
- 15.02 Manuell kopling
- 15.03 Automatisk kopling
- 15.04 Avskjermet koplingspedal eller koplingspedal som kan koples fra/slås sammen

- 20. Tilpassede bremsemekanismer
  - 20.01 Tilpasset bremsepedal
  - 20.02 Forstørret bremsepedal
  - 20.03 Bremsepedal tilpasset venstre fot
  - 20.04 Bremsepedal med fothviler
  - 20.05 Svingbar bremsepedal
  - 20.06 Tilpasset manuell driftsbremse
  - 20.07 Maksimal bruk av forsterket driftsbremse
  - 20.08 Maksimal bruk av nødbremse integrert i driftsbremse
  - 20.09 Tilpasset parkeringsbremse
  - 20.10 Elektrisk betjent parkeringsbremse
  - 20.11 Fotbetjent (tilpasset) parkeringsbremse
  - 20.12 Avskjermet bremsepedal eller bremsepedal som kan koples fra/slås sammen
  - 20.13 Knebetjent bremse
  - 20.14 Elektrisk betjent driftsbremse

- 25. Tilpassede akselerasjonsmekanismer
  - 25.01 Tilpasset gasspedal
  - 25.02 Gasspedal med fothviler
  - 25.03 Svingbar gasspedal
  - 25.04 Håndgass
  - 25.05 Knebetjent hastighetsregulator
  - 25.06 Servo-hastighetsregulator (elektronisk, pneumatisk osv.)
  - 25.07 Gasspedal til venstre for bremsepedal
  - 25.08 Gasspedal til venstre
  - 25.09 Avskjermet gasspedal eller gasspedal som kan koples fra/slås sammen

- 30. Tilpassede kombinerte bremse- og akselerasjonsmekanismer
  - 30.01 Parallelle pedaler
  - 30.02 Pedaler på (eller tilnærmedesvis på) samme nivå
  - 30.03 Gass- og bremsepedal med glideskinne
  - 30.04 Gass- og bremsepedal med glideskinne og ortose
  - 30.05 Frakoplede/sammenslåtte bremse- og gasspedaler
  - 30.06 Hevet gulv
  - 30.07 Avskjerming på siden av bremsepedalen
  - 30.08 Avskjerming for protese på siden av bremsepedalen
  - 30.09 Avskjerming foran gass- og bremsepedalene
  - 30.10 Hæl-/beinstøtte
  - 30.11 Elektrisk betjent akselerasjon og bremse

- 35. Tilpassede betjeningsinnretninger
(for lys, vindusvisker og -spyer, horn, retningslys osv.)
  - 35.01 Innretninger som kan betjenes uten negativ innvirkning på kjøringen
  - 35.02 Innretninger som kan betjenes uten at føreren må slippe tak i ratt el.l. (kulehåndtak, gaffelratt osv.)
  - 35.03 Innretninger som kan betjenes uten at føreren må slippe tak i ratt el.l. (kulehåndtak, gaffelratt osv.) med venstre hånd
  - 35.04 Innretninger som kan betjenes uten at føreren må slippe tak i ratt el.l. (kulehåndtak, gaffelratt osv.) med høyre hånd
  - 35.05 Innretninger som kan betjenes uten at føreren må slippe tak i ratt el.l. (kulehåndtak, gaffelratt osv.) eller de kombinerte akselerasjons- og bremse.mekanismene.

- 40. Tilpasset styring
  - 40.01 Standard tilpasset styring
  - 40.02 Forsterket tilpasset styring
  - 40.03 Styring med reservesystem
  - 40.04 Forlenget rattstamme
  - 40.05 Tilpasset ratt (større/tykkere ratt, ratt med mindre diameter osv.)
  - 40.06 Regulerbart ratt
  - 40.07 Vertikalt ratt
  - 40.08 Horisontalt ratt
  - 40.09 Fotbetjent styring
  - 40.10 Styring med tilpasset innretning (styrespak o.l.)
  - 40.11 Kulehåndtak på rattet
  - 40.12 Håndortose på rattet
  - 40.13 Tenodese-ortose

- 42. Tilpasset/tilpassede speil
  - 42.01 Utvendig venstre eller høyre speil
  - 42.02 Utvendig speil montert på forskjerm
  - 42.03 Innvendig tilleggsspeil som gir oversikt over trafikken
  - 42.04 Innvendig panoramaspeil
  - 42.05 Blindsonespeil
  - 42.06 Utvendig(e), elektrisk betjent(e) speil

- 43. Tilpasset fører sete
  - 43.01 Fører sete med god synshøyde og i vanlig avstand fra ratt og pedaler
  - 43.02 Fører sete tilpasset kroppsfasongen
  - 43.03 Fører sete med sidestøtte for god stabilitet
  - 43.04 Fører sete med armlene
  - 43.05 Forlenget fører sete med glideskinne
  - 43.06 Tilpasset bilbelte
  - 43.07 Firepunktsbelte

- 44. Motorsykkeltilpasninger (obligatorisk bruk av underkode)
  - 44.01 Kombinert betjening av begge bremses
  - 44.02 (Tilpasset) håndbrems (forhjul)
  - 44.03 (Tilpasset) fotbrems (bakhjul)
  - 44.04 (Tilpasset) gasshåndtak
  - 44.05 (Tilpasset) manuelt gir og (tilpasset) manuell kopling
  - 44.06 (Tilpasset/tilpassede) speil
  - 44.07 (Tilpassede) betjeningsinnretninger (retningslys, bremselys ...)
  - 44.08 Setehøyde som gir føreren mulighet til sittende å ha begge føttene i bakken samtidig

- 45. Bare motorsykkel med sidevogn

- 50. Begrenset til et bestemt kjøretøy/understellsnummer (VIN)

- 51. Begrenset til et bestemt kjøretøy/registreringsnummer (VRN)

ADMINISTRATIVE EMNER

70. Bytte av førerkort nr. ... utstedt av ... (for tredjestater EU/UN/ECE-nasjonalitetsbokstav(er), f.eks: 70.0123456789.NL)
  71. Duplikat av førerkort nr. ... (for tredjestater EU/UN/ECE-nasjonalitetsbokstav(er), f.eks.: 71.987654321.HR)
  72. Begrenset til kjøretøyer i gruppe A med slagvolum på 125 cm³ og effekt på høyst 11 kW (A1)
  73. Begrenset til kjøretøyer i gruppe B av typen trehjuls eller firehjuls motorsykel (B1)
  74. Begrenset til kjøretøyer i gruppe C med største tillatte totalmasse på høyst 7 500 kg (C1)
  75. Begrenset til kjøretøyer i gruppe D med høyst 16 sitteplasser i tillegg til førersetet (D1)
  76. Begrenset til kjøretøyer i gruppe C med største tillatte totalmasse på høyst 7 500 kg (C1), tilkople en tilhenger med største tillatte totalmasse på over 750 kg, forutsatt at vogntogets største tillatte totalmasse ikke overstiger 12 000 kg og tilhengerens største tillatte totalmasse ikke overstiger trekkvognens egenvekt (C1+E)
  77. Begrenset til kjøretøyer i gruppe D med høyst 16 sitteplasser i tillegg til førersetet (D1), tilkople en tilhenger med største tillatte totalmasse på over 750 kg, forutsatt at a) vogntogets største tillatte totalmasse ikke overstiger 12 000 kg og tilhengerens største tillatte totalmasse ikke overstiger trekkvognens egenvekt, samt b) at tilhengeren ikke brukes til å transportere personer (D1+E)
  78. Begrenset til kjøretøyer med automatgir
(Direktiv 91/439/EØF, vedlegg II nr. 8.1.1 annet ledd)
  79. (...) Begrenset til kjøretøyer som oppfyller spesifikasjonene angitt i parentes i forbindelse med anvendelsen av direktivets artikkel 10 nr. 1
    - 90.01: til venstre
    - 90.02: til høyre
    - 90.03: venstre
    - 90.04: høyre
    - 90.05: hånd
    - 90.06: fot
    - 90.07: kan anvendes»
-

VEDLEGG II

«VEDLEGG II

I. MINSTEKRAV TIL FØRERPRØVEN

Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at kandidatene virkelig har de kunnskaper og ferdigheter og utviser den atferd som kreves for å føre motorvogn. Prøven som innføres for dette formål, skal bestå av:

- en teoretisk prøve, og deretter
- en ferdighets- og atferdsprøve.

Prøvene skal finne sted under følgende vilkår:

A. TEORETISK PRØVE**1. Form**

Det skal velges en form som gjøre det mulig å fastslå om kandidaten har de kunnskaper som er nevnt i nr. 2-4.

Alle som søker om førerkort for én kjøretøygruppe og som allerede har førerkort for en annen gruppe, kan unntas fra fellesbestemmelsene i nr. 2-4.

2. Prøvens innhold for alle kjøretøygrupper

2.1. Prøven skal inneholde spørsmål om alle punktene oppført nedenfor, men utformingen av spørsmålene overlates til hver enkelt medlemsstat:

2.1.1. Veitrafikkregler:

- særlig med hensyn til trafikkskilt, herunder avmerking, vikeplikt og fartsgrenser.

2.1.2. Føreren:

- betydningen av oppmerksomhet og hensynsfull opptreden overfor andre trafikanter,
- oppfatningsevne, dømmekraft og evne til å ta avgjørelser, særlig reaksjonstid og endringer i førers atferd på grunn av alkohol, narkotika, medisiner, sinnstilstand og tretthet.

2.1.3. Veien:

- de viktigste prinsippene for overholdelse av sikkerhetsmargin mellom kjøretøyer, bremselengder og veigrep under ulike vær- og veiforhold,
- risikofaktorer forbundet med kjøring ved ulike veiforhold, særlig endringer som inntreffer ved ulike værforhold og til forskjellige tider på døgnet,
- ulike veitypers særegenskaper og de lovfestede krav som gjelder for dem.

2.1.4. Andre trafikanter:

- særlige risikofaktorer forbundet med andre trafikanters manglende erfaring, særlig utsatte grupper som f.eks. barn, fotgjengere, syklistene og bevegelseshemmede personer,
- farer forbundet med trafikken og med føring av ulike kjøretøytyper og deres førers ulike utsynsmuligheter.

2.1.5. Alminnelige bestemmelser og annet:

- bestemmelser om de administrative dokumenter som kreves ved bruk av kjøretøyet,
- alminnelige regler for hvordan føreren skal forholde seg ved ulykkestilfeller (plassere varslingsutstyr, slå alarm) og for hva som eventuelt kan gjøres for å hjelpe trafikkofre,
- sikkerhetsfaktorer i forbindelse med lasting av kjøretøyet og persontransport.

2.1.6. Forholdsregler som skal tas når kjøretøyet forlates.

2.1.7. Mekaniske forhold som er av betydning for trafikksikkerheten: å kunne oppdage de alminneligste feil som særlig kan ha innvirkning på styring, hjuloppheng og bremsesystem, dekk, lykter og retningslys, refleksinnretninger, speil, vindusspylere, eksosanlegg, bilbelter og signalhorn.

- 2.1.8. Sikkerhetsutstyr for kjøretøyer, særlig bruk av bilbelter, hodestøtter og barnesikringsutstyr.
- 2.1.9. Regler for miljøvennlig bruk av kjøretøyet (relevant bruk av signalhorn, moderat drivstoff-forbruk, begrensning av forurensende utslipp osv.).
- 3. Særlige bestemmelser for gruppe A og A1**
- 3.1. Obligatorisk kontroll av generelle kunnskaper om:
- 3.1.1. bruk av verneutstyr som hansker, støvler, klær og styrthjelm,
- 3.1.2. motorsyklisters synlighet for andre trafikanter,
- 3.1.3. fare forbundet med ulike trafikkforhold som angitt over, med ekstra vekt på partier med glatt veibane som kumlokk, veimerking som linjer og piler, sporveisskinner,
- 3.1.4. mekaniske forhold som er av betydning for trafikksikkerheten og som er angitt over, med ekstra vekt på nødstoppbryteren, oljenivåene og kjeden.
- 4. Særlige bestemmelser for gruppe C, C+E, C1, C1+E, D, D+E, D1 og D1+E**
- 4.1. Obligatorisk kontroll av generelle kunnskaper om:
- 4.1.1. reglene om kjøre- og hviletid som definert i rådsforordning (EØF) nr. 3820/85⁽¹⁾, bruk av fartsskriver som fastsatt i rådsforordning (EØF) nr. 3821/85⁽²⁾,
- 4.1.2. reglene om transporttype: gods- eller passasjertransport,
- 4.1.3. kjøretøy- og transportdokumentene som kreves for nasjonal eller internasjonal transport av gods eller passasjerer,
- 4.1.4. hvordan man skal forholde seg i en ulykkesituasjon og ved lignende hendelser, særlig tiltak som evakuering av passasjerer samt grunnleggende kunnskaper i førstehjelp,
- 4.1.5. hvilke forholdsregler som skal tas ved fjerning eller skifte av hjul,
- 4.1.6. reglene om kjøretøyers vekt og mål, reglene om hastighetsbegrensere,
- 4.1.7. hindringer i førerens og andre trafikanters utsyn på grunn av kjøretøyets særtrekk,
- 4.1.8. lesing av veikart, planlegging av en rute, herunder bruk av elektroniske navigasjonssystemer (valgfritt),
- 4.1.9. sikkerhetsfaktorer ved lasting av kjøretøyet, kontroll av lasten (stuing og sikring), vanskeligheter med forskjellige typer last (for eksempel væsker, hengende last ...), lasting og lossing av gods samt bruk av lasteutstyr (gjelder bare gruppe C, C+E, C1 og C1+E),
- 4.1.10. førerens ansvar ved persontransport, passasjerenes komfort og sikkerhet, transport av barn, nødvendige kontroller før avreise, alle busstyper bør omfattes av den teoretiske prøven.
- 4.2. Obligatorisk kontroll av generelle kunnskaper om følgende tilleggsbestemmelser som gjelder for gruppe C, C+E, D og D+E:
- 4.2.1. prinsippene for følgende elementers konstruksjon og virkemåte: forbrenningsmotorer, væsker (for eksempel motorolje, kjølevæske, vindusspylervæske), drivstoffsystemet, det elektriske systemet, tenningsystemet, overføringssystemet (kopling, girkasse osv.),
- 4.2.2. smøring og frostsikring,
- 4.2.3. prinsippene for konstruksjon, montering, riktig bruk og vedlikehold av dekk,
- 4.2.4. prinsippene for ulike typer bremseutstyr og turtallsregulatorer og deres virkemåte, hoveddeler, tilkopling, bruk og grunnleggende vedlikehold samt bruk av blokkeringsfrie bremses,
- 4.2.5. prinsippene for ulike typer tilhengerkoplinger og deres virkemåte, hoveddeler, tilkopling, bruk og grunnleggende vedlikehold (gjelder bare gruppe C+E og D+E),
- 4.2.6. metoder for å finne årsakene til havarier,
- 4.2.7. forebyggende vedlikehold av kjøretøyer og nødvendige løpende reparasjoner,

(¹) EFT L 370 av 31.12.1985, s. 1.

(²) EFT L 370 av 31.12.1985, s. 8.

- 4.2.8. førers ansvar med hensyn til mottak, transport og levering av gods i samsvar med de avtalte vilkår (gjelder bare gruppe C og C+E).

B. PRØVING AV FERDIGHETER OG ATFERD

5. **Kjøretøyet og dets utstyr**

- 5.1. For å føre kjøretøy med manuelt gir, forutsettes det at ferdighets- og atferdsprøven er bestått i kjøretøy med manuelt gir.

Består kandidaten ferdighets- og atferdsprøven i et kjøretøy med automatisk gir, skal dette angis på førerkort som utstedes på grunnlag av en slik prøve. Førerkort med denne påskriften kan bare brukes til å føre kjøretøy med automatisk gir.

Med «kjøretøy med automatisk gir» menes et kjøretøy der girutvekslingsforholdet mellom motor og hjul kan endres bare ved bruk av gasspedal eller bremseser.

- 5.2. Kjøretøyer som brukes til ferdighets- og atferdsprøvene skal oppfylle minstekravene nedenfor. Medlemsstatene kan fastsette strengere krav i forbindelse med disse kriteriene, eller tilføye flere.

Gruppe A:

- gradvis ervervelse [artikkel 6 nr. 1 bokstav b) første strekpunkt første punktum]: motorsykel uten sidevogn med et slagvolum på over 120 cm³ som kan oppnå en hastighet på minst 100 km/t,
- direkte ervervelse [artikkel 6 nr. 1 bokstav b) første strekpunkt annet punktum]: motorsykel uten sidevogn med en motoreffekt på minst 35 kW.

Undergruppe A1:

motsykel uten sidevogn med et slagvolum på minst 75 cm³.

Gruppe B:

firehjuls kjøretøyer i gruppe B som kan oppnå en hastighet på minst 100 km/t,

Gruppe B+E:

vogntog bestående av et prøvekjøretøy i gruppe B og en tilhenger med en største tillatte totalmasse på minst 1 000 kg som kan oppnå en hastighet på minst 100 km/t og ikke hører inn under gruppe B. Tilhengerens lasterom skal bestå av en lukket kassekonstruksjon som er minst like bred og like høy som kjøretøyet. Den lukkede kassekonstruksjonen kan også være litt mindre enn motorvognen, forutsatt at sikt bakover kan oppnås bare ved hjelp av motorvognens utvendige speil. Tilhengeren skal ha en faktisk totalmasse på minst 800 kg.

Undergruppe B1:

tre- eller firehjuls motorsykel som kan oppnå en hastighet på minst 60 km/t.

Gruppe C:

kjøretøy i gruppe C med en største tillatte totalmasse på minst 12 000 kg, en lengde på minst 8 m og en bredde på minst 2,40 m som kan oppnå en hastighet på minst 80 km/t og er utstyrt med blokkeringsfrie bremseser, en girkasse med minst 8 gir forover og en fartsskriver i samsvar med forordning (EØF) nr. 3821/85. Lasterommet skal bestå av en lukket kasse som er minst like bred og like høy som førerhuset. Kjøretøyet skal ha en faktisk totalmasse på minst 10 000 kg.

Gruppe C+E:

enten et semitrailervogntog eller et vogntog bestående av et prøvekjøretøy i gruppe C og en tilhenger med en lengde på minst 7,5 m. Semitrailervogntoget og vogntoget skal begge ha en største tillatte totalmasse på minst 20 000 kg, en lengde på minst 14 m og en bredde på minst 2,40 m, kunne oppnå en hastighet på minst 80 km/t og være utstyrt med blokkeringsfrie bremseser, en girkasse med minst 8 gir forover og en fartsskriver i samsvar med forordning (EØF) nr. 3821/85. Lasterommet skal bestå av en lukket kasse som er minst like bred og like høy som førerhuset. Både semitrailervogntoget og vogntoget skal ha en faktisk totalmasse på minst 15 000 kg.

Undergruppe C1:

kjøretøy i undergruppe C1 med en største tillatte totalmasse på minst 4 000 kg og en lengde på minst 5 m som kan oppnå en hastighet på minst 80 km/t og er utstyrt med blokkeringsfrie bremses og en fartsskriver i samsvar med forordning (EØF) nr. 3821/85. Lasterommet skal bestå av en lukket kasse som er minst like bred og like høy som førerhuset.

Undergruppe C1+E:

vogntog bestående av et prøvekjøretøy i undergruppe C1 og en tilhenger med en største tillatte totalmasse på minst 1 250 kg. Vogntoget skal ha en lengde på minst 8 m og kunne oppnå en hastighet på minst 80 km/t. Tilhengerens lasterom skal bestå av en lukket kasse som er minst like bred og like høy som førerhuset. Den lukkede kassen kan også være litt mindre enn motorvognen forutsatt at sikt bakover kan oppnås bare ved hjelp av motorvognens utvendige speil. Tilhengeren skal ha en faktisk totalmasse på minst 800 kg.

Gruppe D:

kjøretøy i gruppe D med en lengde på minst 10 m og en bredde på minst 2,40 m som kan oppnå en hastighet på minst 80 km/t og er utstyrt med blokkeringsfrie bremses og en fartsskriver i samsvar med forordning (EØF) nr. 3821/85.

Gruppe D+E:

vogntog bestående av et prøvekjøretøy i gruppe D og en tilhenger med største tillatte totalmasse på minst 1 250 kg og en bredde på minst 2,40 m som kan oppnå en hastighet på minst 80 km/t. Tilhengerens lasterom skal bestå av en lukket kasse som er minst 2 m bred og 2 m høy. Tilhengeren skal ha en faktisk totalmasse på minst 800 kg.

Undergruppe D1:

kjøretøy i undergruppe D1 med en største tillatte totalmasse på høyst 4 000 kg og en lengde på minst 5 m som kan oppnå en hastighet på minst 80 km/t og er utstyrt med blokkeringsfrie bremses og en fartsskriver i samsvar med forordning (EØF) nr. 3821/85.

Undergruppe D1+E:

vogntog bestående av et prøvekjøretøy i gruppe D1 og en tilhenger med største tillatte totalmasse på minst 1 250 kg som kan oppnå en hastighet på minst 80 km/t. Tilhengerens lasterom skal bestå av en lukket kasse som er minst 2 m bred og 2 m høy. Tilhengeren skal ha en faktisk totalmasse på minst 800 kg.

Prøvekjøretøyene i gruppe B+E, C, C+E, C1, C1+E, D, D+E, D1 OG D1+E som ikke er i samsvar med minstekravene ovenfor, men som ble brukt på tidspunktet for eller før ikrafttredelsesdatoen for dette direktiv, kan fremdeles brukes i et tidsrom på inntil ti år fra nevnte dato. Bestemmelsene om disse kjøretøyers last skal gjennomføres av medlemsstatene senest ti år etter at dette direktiv har trådt i kraft.

6. Ferdigheter og atferd som skal prøves med hensyn til gruppe A og A1**6.1. Forberedelse og teknisk kontroll av kjøretøyet med henblikk på trafikksikkerheten**

Kandidatene skal bevise at de kan forberede seg på sikker kjøring ved å beherske følgende:

- 6.1.1. justere verneutstyr som hansker, støvler, klær og styrthjelm,
- 6.1.2. foreta en vilkårlig kontroll av dekk, bremses, styring, nødstoppbryter (eventuelt), kjede, oljenivåer, lys, refleksinnretninger, lykter for retningslys og signalhorn.
- 6.2. Særlige manøvrer som skal prøves med henblikk på trafikksikkerheten
  - 6.2.1. Plassere motorsykkelen på parkeringsstøtten, ta den ned av parkeringsstøtten og forflytte den uten hjelp av motor ved å gå ved siden av den,
  - 6.2.2. parkere motorsykkelen ved å plassere den på parkeringsstøtten,
  - 6.2.3. minst to manøvrer som skal utføres ved redusert hastighet, hvorav én skal bestå av slalåmkjøring. Dette skal gjøre det mulig å kontrollere håndtering av kopling i kombinasjon med bremses, balanse, synsretning og plassering på motorsykkelen samt plassering av føttene på fotstøttene,

6.2.4. minst to manøvrer som skal utføres ved høyere hastighet, hvorav én skal utføres i annet eller tredje gir, i minst 30 km/t, og én skal bestå av å unngå en hindring i en hastighet på minst 50 km/t. Dette skal gjøre det mulig å kontrollere plassering på motorsykkelen, synsretning, balanse, styreteknikk og girskifteteknikk,

6.2.5. bremsing: det skal utføres minst to bremseprøver, herunder én nødbremsing ved en hastighet på minst 50 km/t. Dette skal gjøre det mulig å kontrollere for- og bakbremseeffekt, synsretning og plassering på motorsykkelen.

De særlige manøvrene nevnt i nr. 6.2.3.-6.2.5. skal innføres senest fem år etter at dette direktiv har trådt i kraft.

6.3. Atferd i trafikken

Kandidatene skal foreta alle de følgende handlinger under normale trafikkforhold, på en sikker måte og idet de tar alle nødvendige forholdsregler:

6.3.1. forlate en parkeringsplass, fortsette kjøring etter en stopp i trafikken, kjøre ut fra en utkjørsel,

6.3.2. kjøre på rett vei, passere motgående kjøretøyer, også på steder med innsnevring,

6.3.3. kjøre gjennom kurver,

6.3.4. veikryss: nærme seg og passere X-kryss og T-kryss,

6.3.5. endre retning: svinge til høyre og til venstre, skifte kjørefelt,

6.3.6. kjøre inn på/forlate motorveier eller eventuelle lignende anlegg: påkjøring i akselerasjonsfelt, avkjøring i retardasjonsfelt,

6.3.7. forbikjøring/passering: kjøre forbi andre kjøretøyer (om mulig), passere hindringer som for eksempel parkerte biler, bli forbikjørt av andre kjøretøyer (om mulig),

6.3.8. særlige veidetaljer (om mulig): beherske rundkjøringer, planoverganger, sporveis- og bussholdeplasser, fotgjengeroverganger, opp- og nedkjøring i lange oppover- eller nedoverbakker,

6.3.9. ta de nødvendige forholdsregler før kjøretøyet forlates.

7. **Ferdigheter og atferd som skal prøves i forbindelse med gruppe B, B1 og B+E**

7.1. Forberedelse og teknisk kontroll av kjøretøyet med henblikk på trafiksikkerheten

Kandidatene skal bevise at de kan forberede seg på sikker kjøring ved å beherske følgende:

7.1.1. justere setet om nødvendig for å oppnå riktig sittestilling,

7.1.2. justere speil, bilbelter og eventuelle hodestøtter,

7.1.3. påse at dørene er lukket,

7.1.4. foreta en vilkårlig kontroll av dekk, bremses, styring, væsker (for eksempel motorolje, kjølevæske, vindusspylervæske), lys, refleksinnretninger, retningslys og signalhorn,

7.1.5. kontrollere sikkerhetsfaktorene knyttet til lastning av kjøretøyet: karosseri, presenning, lastedører, førerhuslås, lastemåte, sikring av lasten (gjelder bare gruppe B+E),

7.1.6. kontrollere koplingsinnretningen og bremsetilkoplingen og de elektriske tilkoplingene (gjelder bare gruppe B+E).

7.2. Gruppe B og B1: særlige manøvrer som skal prøves i forbindelse med trafiksikkerheten:

Et utvalg av følgende manøvrer skal prøves (minst to manøvrer blant de fire punktene, hvorav én skal innebære rygging):

7.2.1. rygge i rett linje eller rygge til høyre eller venstre rundt et hjørne uten å skifte kjørefelt,

7.2.2. snu kjøretøyet i motsatt retning ved å bruke revers og framovergir,

7.2.3. parkere kjøretøyet og forlate en parkeringsplass (parallel, skrå eller vinkelrett parkering) ved å kjøre forover eller rygge, på flat mark samt i oppover- og nedoverbakke,

7.2.4. foreta presis oppbremsing; å foreta nødbremsing er imidlertid valgfritt,

- 7.3. Gruppe B+E: særlige manøvrer som skal prøves med henblikk på trafikksikkerheten:
- 7.3.1. kopling av tilhenger til og fra tilhørende motorvogn; denne manøvreren skal startes med kjøretøyet og tilhengeren stående side ved side (det vil si ikke etter hverandre på en rett linje),
  - 7.3.2. rygge langs en kurve med en profil som medlemsstatene selv kan fastsette,
  - 7.3.3. parkere sikkert med henblikk på lasting/lossing.
- 7.4. Atferd i trafikken
- Kandidatene skal foreta alle de følgende handlinger under normale trafikkforhold, på en sikker måte og idet de tar alle nødvendige forholdsregler:
- 7.4.1. forlate en parkeringsplass, fortsette kjøring etter en stopp i trafikken, kjøre ut fra en utkjørsel,
  - 7.4.2. kjøre på rett vei, passere motgående kjøretøyer, også på steder med innsnevring,
  - 7.4.3. kjøre gjennom kurver,
  - 7.4.4. veikryss: nærme seg og passere X-kryss og T-kryss,
  - 7.4.5. endre retning: svinge til høyre og til venstre, skifte kjørefelt,
  - 7.4.6. kjøre inn på/forlate motorveier eller eventuelle lignende anlegg: påkjøring i akselerasjonsfelt, avkjøring i retardasjonsfelt,
  - 7.4.7. forbikjøring/passering: kjøre forbi andre kjøretøyer (om mulig), passere hindringer som for eksempel parkerte biler, bli forbikjørt av andre kjøretøyer (om mulig),
  - 7.4.8. særlige veidetaljer (om mulig): beherske rundkjøringer, planoverganger, sporveis- og bussholdeplasser, fotgjengeroverganger, opp- og nedkjøring i lange oppover- eller nedoverbakker,
  - 7.4.9. ta de nødvendige forholdsregler før kjøretøyet forlates.
8. **Ferdigheter og atferd som skal prøves i forbindelse med gruppe C, C+E, C1, C1+E, D, D+E, D1 og D1+E**
- 8.1. Forberedelse og teknisk kontroll av kjøretøyet med henblikk på trafikksikkerheten
- Kandidatene skal bevise at de kan forberede seg på sikker kjøring ved å beherske følgende:
- 8.1.1. justere setet om nødvendig for å oppnå riktig sittestilling,
  - 8.1.2. justere speil, bilbelter og eventuelle hodestøtter,
  - 8.1.3. foreta en vilkårlig kontroll av dekk, bremses, styring, lys, refleksinnretninger, retningslys og signalhorn,
  - 8.1.4. kontrollere servobremser og servostyring, dekk, hjulmuttere, skvettlapper, frontrute, vinduer og vindusviskere, væsker (f.eks. motorolje, kjølevæske, vindusspylervæske), kontrollere og bruke instrumentbordet, herunder fartsskriver som fastsatt i forordning (EØF) nr. 3821/85,
  - 8.1.5. kontrollere lufttrykk, lufttanker og hjuloppheng,
  - 8.1.6. kontrollere sikkerhetsfaktorene knyttet til lasting av kjøretøyet: karosseri, plater, lastedører, eventuell lastemekanisme, eventuelt lås til førerhuset, lastemåte, sikring av lasten (gjelder bare gruppe C, C+E, C1 og C1+E),
  - 8.1.7. kontrollere koplingsinnretningen og bremsetilkoplingen og de elektriske tilkoplingene (gjelder bare gruppe C+E, C1+E, D+E og D1+E),
  - 8.1.8. være i stand til å treffe særlige tiltak i forbindelse med kjøretøyetets sikkerhet, kontrollere karosseri, lastedører, nødutganger, førstehjelpsutstyr, brannslukkingsapparater og annet sikkerhetsutstyr (gjelder bare gruppe D, D+E, D1 og D1+E),
  - 8.1.9. lesing av veikart, planlegging av en rute, herunder bruk av elektroniske navigasjonssystemer (valgfritt),
- 8.2. Særlige manøvrer som skal prøves med henblikk på trafikksikkerheten:
- 8.2.1. kopling av tilhenger til og fra tilhørende motorvogn (gjelder bare gruppe C+E, C1+E, D+E, D1+E); denne manøvreren skal startes med kjøretøyet og tilhengeren stående side ved side (det vil si ikke etter hverandre på en rett linje) (gjelder bare gruppe C+E, C1+E, D+E, D1+E),

- 8.2.2. rygge langs en kurve med en profil som medlemsstatene selv kan fastsette,
- 8.2.3. parkere på sikker måte for å laste av eller på ved en lasterampe eller -plattform eller lignende anlegg (gjelder bare gruppe C, C+E, C1 og C1+E),
- 8.2.4. parkere for å la busspassasjerer stige på og av på sikker måte (gjelder bare gruppe D, D+E, D1 og D1+E).
- 8.3. Atferd i trafikken
Kandidatene skal foreta alle de følgende handlinger under normale trafikkforhold, på en sikker måte og idet de tar alle nødvendige forholdsregler:
  - 8.3.1. forlate en parkeringsplass, fortsette kjøring etter en stopp i trafikken, kjøre ut fra en utkjørsel,
  - 8.3.2. kjøre på rett vei, passere motgående kjøretøyer, også på steder med innsnevring,er,
  - 8.3.3. kjøre gjennom kurver,
  - 8.3.4. veikryss: nærme seg og passere X-kryss og T-kryss,
  - 8.3.5. endre retning: svinge til høyre og til venstre, skifte kjørefelt,
  - 8.3.6. kjøre inn på/forlate motorveier eller eventuelle lignende anlegg: påkjøring i akselerasjonsfelt, avkjøring i retardasjonsfelt,
  - 8.3.7. forbikjøring/passering: kjøre forbi andre kjøretøyer (om mulig), passere hindringer som for eksempel parkerte biler, bli forbikjørt av andre kjøretøyer (om mulig),
  - 8.3.8. særlige veistrukturer (om mulig): beherske rundkjøringer, planoverganger, sporveis- og bussholdeplasser, fotgjengeroverganger, opp- og nedkjøring i lange oppover- eller nedoverbakker,
  - 8.3.9. ta de nødvendige forholdsregler før kjøretøyet forlates.

9. Vurdering av ferdighets- og atferdsprøven

- 9.1. Vurderingen skal i alle trafikksituasjoner gjenspeile kandidatens fortrolighet med de ulike innretningene i kjøretøyet og hvor sikkert vedkommende kjører i trafikken. Sensor skal føle seg trygg mens prøvingen pågår. Ved kjørefeil eller farlig atferd som setter prøvekjøretøyets, passasjerenes eller andre trafikanters umiddelbare sikkerhet i fare, anses prøven som ikke bestått uansett om sensoren eller en passasjer må gripe inn eller ikke. Sensor kan imidlertid fritt avgjøre om den praktiske prøven skal fullføres eller ikke.
Sensorene må opplæres til å foreta en korrekt vurdering av kandidatens evne til å kjøre sikkert. Sensorenes arbeid skal kontrolleres og overvåkes av et organ som er godkjent av medlemsstaten, med henblikk på å sikre en korrekt og enhetlig vurdering av feil, i samsvar med standardene fastsatt i dette vedlegg.
- 9.2. Ved vurderingen skal sensorene ta særlig hensyn til om en kandidat utviser defensiv og høflig atferd bak rattet. Ved denne vurderingen skal det tas hensyn til kjørestilen i sin helhet, og sensor skal ta hensyn til det samlede inntrykket kandidaten gir. Kriteriene omfatter tilpasset og bestemt (sikker) kjøring der det tas hensyn til vei- og værforhold, de øvrige kjøretøyene og andre trafikanters interesser (særlig de som er mer utsatt) samt evnen til å forutse situasjoner.
- 9.3. Sensor skal i tillegg vurdere kandidaten i forhold til følgende faktorer:
  - 9.3.1. kontroll over kjøretøyet, herunder følgende elementer: riktig bruk av bilbelte, speil, hodestøtte og sete, riktig bruk av lys og annet utstyr, riktig bruk av kopling, girkasse, gasspedal, bremseanlegg (herunder et eventuelt tredje bremseanlegg) og styring, kontroll over kjøretøyet under varierende forhold og ved forskjellige hastigheter, stabilitet på veien, kjøretøyets vekt, mål og egenskaper, lastens vekt og art (gjelder bare gruppe B+E, C, C+E, C1, C1+E, D+E og D1+E), passasjerenes komfort (gjelder bare gruppe D, D+E, D1 og D1+E) (ingen voldsom akselerasjon, myk kjøring og ingen plutselig bremsing),
  - 9.3.2. grad av økonomisk og miljøvennlig kjøring, idet det tas hensyn til motorens turtall, skifte av gir, bremsing og akselerasjon (gjelder bare gruppe B+E, C, C+E, C1, C1+E, D, D+E, D1 og D1+E),
  - 9.3.3. observasjonsevne: i alle retninger, riktig bruk av speil, syn på langt, mellomlangt og nært hold,
  - 9.3.4. forkjøringsrett/vikeplikt: forkjøringsrett i X-kryss og T-kryss, vikeplikt i andre situasjoner (for eksempel ved sving, skifte av kjørefelt, særlige manøvrer),

- 9.3.5. riktig plassering på veien, i kjørefeltet, i rundkjøringer og i svinger samt om plasseringen er egnet for vedkommende type kjøretøy og dets egenskaper, planlegging av kjøringen,
- 9.3.6. sikkerhetsmargin: passende avstand forover og til siden, passende avstand til andre trafikanter,
- 9.3.7. hastighet: overholdelse av høyeste tillatte hastighet, tilpassing av farten til vær- og trafikforhold og eventuelt til gjeldende nasjonale fartsgrenser, kjøring ved hastighet som gjør det mulig å stoppe innenfor et synlig og ledig veistykke, tilpassing av hastighet til den generelle hastigheten andre trafikanter av samme type holder,
- 9.3.8. trafikklys, skilt og andre elementer: korrekt atferd ved trafikklys, overholdelse av anvisninger fra personer som dirigerer trafikken, korrekt atferd ved veiskilt (forbuds- eller påbudsskilt), fornuftig opptreden ved veimerking,
- 9.3.9. signalgivning: nødvendige og korrekte signaler i rett tid, korrekt angivelse av retning, korrekt atferd i forhold til alle signaler som gis av andre trafikanter,
- 9.3.10. bremsing og stopping: fartsreduksjon i tide, bremsing eller stopp alt etter forholdene, planlegging av kjøringen, bruk av de ulike bremseanleggene (gjelder bare gruppe C, C+E, D og D+E), bruk av andre systemer for fartsreduksjon enn bremsene (gjelder bare gruppe C, C+E, D og D+E).

10. **Prøvens varighet**

Prøvens varighet og den distanse som tilbakelegges, må være tilstrekkelige til at ferdighetene og atferden fastsatt i del B i dette vedlegg skal kunne vurderes. Kjøretiden for atferdsprøven må under ingen omstendigheter være kortere enn 25 minutter for gruppe A, B og B+E, og 45 minutter for de øvrige gruppene. Denne tiden omfatter ikke mottak av kandidaten, forberedelse av kjøretøyet, teknisk kontroll av kjøretøyet med henblikk på trafikkikkerheten, særlige manøvrer og meddelelse av resultatet av den praktiske prøven.

11. **Prøvested**

Den del av prøven som gjelder vurdering av den tekniske beherskelsen av kjøretøyet, kan foregå på et særlig prøveområde. Den del av prøven som gjelder vurdering av atferden i trafikken, skal om mulig finne sted på veier utenfor tettbebyggelse, på motorgater og motorveier (eller lignende) samt i bygater (boligområder, områder med fartsgrense på 30 og 50 km/t, urbane motorgater) som skal gjenspeile de ulike typer vanskeligheter som en fører vil kunne møte. Det er også ønskelig at prøven finner sted under forhold med varierende trafikk tetthet. Kjøretiden på vei bør utnyttes på beste måte for at kandidaten skal kunne vurderes i alle de forskjellige typer trafikkområder som en fører vil kunne møte, idet det legges særlig vekt på overgang fra en type område til en annen.

II. KUNNSKAPER, FERDIGHETER OG ATFERD SOM KREVES FOR Å FØRE MOTORVOGNER

Alle førere av motorvogn skal av hensyn til sikker kjøring ha kunnskaper og ferdigheter samt utvise en atferd som gjør dem i stand til å :

- oppfatte farene i trafikken og bedømme hvor alvorlige de er,
- ha tilstrekkelig kontroll over kjøretøyet til at det ikke oppstår farlige situasjoner, og reagere riktig dersom slike situasjoner oppstår,
- overholde trafikkreglene, særlig slike som skal hindre trafikkulykker og sikre jevn flyt i trafikken,
- oppdage større tekniske feil ved kjøretøyet, særlig feil som utgjør en fare for sikkerheten, og få dem rettet opp på en hensiktsmessig måte,
- være oppmerksom på alle faktorer som påvirker førerens atferd (f.eks. alkohol, tretthet, nedsatt syn osv.), slik at de har full bruk av de evner som er nødvendige for trafikkikkerheten,
- ved hensynsfull opptreden å bidra til sikkerheten for andre trafikanter, særlig de svakeste og mest utsatte.

Medlemsstatene kan vedta de bestemmelser som er nødvendige for å sikre at de førere som ikke lenger har de kunnskaper og ferdigheter og den atferd som er beskrevet i nr. 1-9, kan få gjenoppfrisket disse kunnskapene og ferdighetene og fortsatt utvise den atferd som er nødvendig for å føre motorvogn.»